

Latvijas un Somijas kultūras sakari (1918–1940)

Cultural Connections Between Latvia and Finland (1918–1940)¹

Elīna Rasnace, *Mg. hist.*

Baldones muzeja vadītāja

Pārupes iela 3, Baldone, Baldones novads, LV-2125

E-pasts: elina.rasnace@gmail.com

Pēc Latvijas Republikas proklamēšanas Somija bija viena no valstīm, ar kurām bija svarīgi izveidot un uzturēt ciešas politiskās, ekonomiskās un saimnieciskās attiecības. Somu kultūra, vēsture un sabiedrības vērtības bija līdzīgas latviešu kultūrai, vēsturei un vērtībām, līdz ar to latviešu politiķi uzsvēra nepieciešamību veicināt savstarpējos kultūras sakarus, un tas arī tika īstenots, sadarbojoties dažādās kultūras jomās. Kultūras sakari palīdzēja ne tikai reprezentēt jauno valsti, bet arī uzturēt draudzīgas attiecības starp Latviju un Somiju. Kultūras sakari pārtrūka pēc Latvijas Republikas okupācijas 1940. gada 17. jūnijā.

Rakstā īsumā apskatīti Latvijas un Somijas kultūras sakari, raksturojot to izpausmi, daudzveidību un nozīmi. Norādītas nozīmīgākās institūcijas, kas veicināja kultūras sakarus, kā arī ievērojamākie pasākumi.

Atslēgvārdi: Latvija, Somija, kultūras sakari, latviešu-somu biedrība, kultūra, māksla, starpkaru periods.

After proclamation of the Republic of Latvia, Finland was among the countries with which it was important to form and maintain a close political relationship. Finnish culture, history and social values were similar to Latvian culture, history and values, and therefore Latvian politicians emphasized the need to encourage mutual cultural connections. It was accomplished through finding connections within different forms of culture. Cultural connections not only helped to represent the new country, but also provided grounds for a friendly relationship between Latvia and Finland. Cultural connections discontinued after the occupation of the Republic of Latvia in June 17, 1940.

The article provides a description of cultural connections between Latvia and Finland, featuring their manifestation, multiplicity and importance. The most important institutions and remarkable events are also indicated.

Keywords: Latvia, Finland, cultural connections, Latvian-Finnish Society, culture, art, interwar period.

Ievads

Latvijas un Somijas kultūras sakari laika posmā no 1918. līdz 1940. gadam² ir ievērojami ne tikai ar dažādo pārstāvēto kultūras jomu, organizēto pasākumu un aktivitāšu klāstu, bet arī ar to nozīmi. Latviešu presē vēl pirms Latvijas neatkarības pasludināšanas Somija (Somijas lielhercogiste, somu val.: *Suomen suuriruhtinaskunta*, kr. val.: *Velikoe knjazhestvo Finljandskoe*) un somi minēti kā latviešiem draudzīgi un kultūras ziņā līdzīgi kaimiņi, līdz ar to Somija bija viena no pirmajām valstīm, ar kuru tika izveidotas diplomātiskās attiecības un kuras labvēlību tika cerēts iegūt, veidojot potenciālo savienību starp Baltijas valstīm. Kultūras sakari ne tikai reprezentēja Latviju, tās iedzīvotājus un kultūru, bet arī panāca labvēlīgu attieksmi Somijas presē un politiskajās aprindās. Līdz ar to, raksturojot abu valstu kultūras sakarus, nepieciešams noskaidrot, kāds bija to mērķis un arī cerētais un sasniegtais rezultāts. Jāatzīmē, ka aplūkots temats līdz šim vēstures literatūrā apskatīts vien virspusēji, plašāku pētījumu kontekstā.

Temata izpētē būtiska ir ne tikai kultūras sakaru nozīme un tā zinātniskā aktualitāte, bet arī šogad atzīmētā latviešu mākslinieka Jaņa Rozentāla 150 gadu jubileja. Galvenie darba tapšanā izmantotie avoti: Latvijas Nacionālā arhīva Latvijas Valsts vēstures arhīva materiāli un aplūkojamā perioda latviešu prese, kas atspoguļo gan valsts, gan sabiedrības intereses.

Definējot jēdzienu “kultūras sakari”, jānorāda, ka ar to šajā pētījumā apzīmēts dažādu reprezentatīvu, informatīvu, izglītojošu un izklaidējošu pasākumu un notikumu kopums, kuros pārstāvētas vairākas kultūras jomas: tēlotāja māksla, mūzika, lietīšķā māksla, skatuves māksla, izglītība, zinātne, literatūra un citas.

Latvijas un Somijas kultūras sakari līdz 1934. gada 15. maija apvērsumam Latvijā

Kultūras sakari starp latviešiem un somiem izveidojās vēl pirms Somijas Republikas un Latvijas Republikas proklamēšanas. Šajā laikā Somija bija Krievijas impērijas lielhercogiste ar visai plašu autonomiju, turpretī Latvijas teritorija bija sadalīta guberņās bez kādām īpašām privilēģijām, lai gan tās bija starp attīstītākajām guberņām Krievijas impērijā. 1900. gadā pasaules mākslas izstādē Parīzē (fr. val.: *Exposition Universelle*) plašu atpazīstamību ieguva somu nacionālais romantisms (*Kansallisromantiikka*) – mākslas stils, kas bija aktuāls arhitektūrā, tēlotājā mākslā un mūzikā. Līdz ar to gan Somijas lielhercogistes autonomā statusa, gan somu attīstītās kultūras un mākslas dēļ latviešu presē un arī kultūras aprindās tika pausts uzskats, ka no somiem būtu jāmacās.

Kultūras sakaru izveidē liela nozīme bija latviešu mākslinieka Jaņa Rozentāla ieguldījumam – viņš pats interesējās par somu mākslu un šim tematam arī veltīja vairākus rakstus latviešu presē. 1902. gadā mākslinieks iepazinās un drīz pēc tam salaulājās ar somieti Elliju Forseli (*Elli Forssell*), kā rezultātā viņam pavērās plašas iespējas iepazīties ar somu kultūras aprindām un mākslu.³ Somu māksla, nenoliedzami, ietekmēja arī paša Rozentāla daiļradi, it īpaši somu “nacionālais gleznotājs” Aksels Gallens-Kallela (*Akseli Gallen-Kallela*), un arī vairākos Rozentāla gleznu sižetos redzamas Somijas dabas ainavas, sabiedrībā zināmi cilvēki, kā arī somu mākslinieku darbiem raksturīgie mitoloģiskie sižeti. Ar Rozentāla starpniecību Somiju apmeklēja latviešu profesionālie arhitekti Eizēns Laube un Aleksandrs Vanags – ievērojamākie somu nacionālā romantisma

pārstāvji Latvijas arhitektūrā. Somu arhitektūra un tēlniecība bija viens no nozīmīgākajiem paraugiem latviešu arhitektiem un tēlniekiem, jo Somijas daba ir bagāta ar būvmateriāliem, kādi nepieciešami šo mākslas virzienu attīstībai, un tie arī plaši tika izmantoti.

Somu kultūra bija paraugs latviešiem ne tikai tēlotājā mākslā un arhitektūrā, bet arī mūzikā – kā zināms, somu nacionālais komponists Jans Sibeliuss (*Jean Sibelius*) ietekmēja ievērojamā latviešu komponista un mūzikas kritiķa Emīla Dārziņa daiļradi.⁴ E. Dārziņš pat tika apsūdzēts plaģiātismā, it kā viņa skaņdarbs “Vientuļā priede” esot J. Sibeliusa “Tuonelas gulbja” (*Tuonelan joutsen*) atdarinājums – tas Dārziņu ārkārtīgi aizvainoja, un viņš savu skaņdarbu iznīcināja. Savukārt somu diriģenta Georga Šnēfogta (*Georg Schnévoigt*) darbība Rīgā tiek saistīta ar latviešu simfoniskās mūzikas aizsākumiem – G. Šnēfogts 1910. gadā Rīgā nodibināja pastāvīgu simfonisko orķestri.⁵ Tāpat Somijas teritorijā 20. gadsimta sākumā, īpaši pēc 1905. gada revolūcijas, uzturējās ievērojams skaits latviešu, kā rezultātā notika vairākas laulības starp latviešiem un somiem, un arī somu inteliģence jau agrāk bija izveidojusi kontaktus ar latviešiem,⁶ tāpēc, ņemot vērā iepriekš minēto, kultūras sakaru izveidošanai starp Somiju un Latviju bija visai nozīmīgs pamats.

Latvijas Republikas pastāvēšanas pirmajā desmitgadē kultūras sakariem ar ārvalstīm bija visciešākā saistība ar valsts politiskajām interesēm – kultūras sasniegumi tika izmantoti, gan lai panāktu Latvijas Republikas neatkarības atzīšanu *de iure*, gan lai reprezentētu latviešu tautu ārvalstīs. Somijas piemērs ir īpaši raksturīgs – Latvijas un Somijas diplomātisko pārstāvju tikšanās reizēs kā nozīmīgi faktori allaž tika pieminēti abu tautu līdzīgā vēsture, sabiedrības vērtības, kultūra un senie kultūras sakari. 1920. gada oktobrī Somijas diplomātisko

pārstāvju viesošanās Latvijā pavadīja latviešu mākslinieku uzstāšanās un priekšnesumi. Somijas ārlietu ministrs Rudolfs Holsti (*Eino Rudolf Woldemar Holsti*) apbrīnojis, cik daudz latviešu tauta jau ir sasniegusi, un sirsnīgā uzrunā sacījis, ka “*somu tauta savā sirdī savu atzīšanu jau devusi*”.⁷ Bet 1921. gada oktobrī Latvijas Satversmes sapulces priekšsēdētājs Jānis Čakste uzrunā Somijas pārstāvjiem uzsvēra kultūras sakaru nozīmi, norādot, ka “*atjaunotie sakari novedīs arī pie tās politiskās tuvināšanās un draudzības, kura mūsu jaunajām valstīm tik vajadzīga*”.⁸

Labu attiecību izveidošana ar Somiju bija viena no Latvijas Ārlietu dienesta prioritātēm, jo tika cerēts izveidot Baltijas valstu savienību.⁹ Pēc tam, kad kļuva skaidrs, ka savienība netiks izveidota un Somija ārpolitikā vairāk interesējas par sadarbību ar Skandināvijas valstīm, Latvijas un Somijas politiskās attiecības kļuva mazāk aktīvas. Neveiksmīgi attīstījās arī abu valstu saimnieciskie sakari, kaut gan 1924. gada 23. augustā Helsinkos tika parakstīts tirdzniecības un kuģniecības līgums un Baltijas klauzula,¹⁰ kuru, kā norādījis vēsturnieks Valters Ščerbinskis, saprazdama tās neefektivitāti, Somija pat neiekļāva savos līgumos ar trešajām valstīm.¹¹ Arī kultūras jomā sadarbība ievērojami saruka, līdz 1932. gadā darbību uzsāka Latviešu-somu kultūras sakaru biedrība. Tomēr simboliskas un dažādiem kultūras notikumiem bagātas bija Latvijas un Somijas Valsts prezidentu – Jāņa Čakstes un Lauri Kristiana Relandera (*Lauri Kristian Relander*) – savstarpējās vizītes 1926. gada maijā un jūnijā, kuru laikā ievērojami pastiprinājās interese gan par Latviju Somijā, gan Somiju Latvijā.

Pirmajos gados kultūras sakari, lai gan tika izmantoti politisko ieceru realizācijas veicināšanā, starp abām valstīm netika nopietni plānoti vai organizēti – tas galvenokārt skaidrojams ar ierobežoto finansējumu. Valsts iespēju robežās palīdzēja gan

organizatoriskajos, gan finansiālajos jautājumos, tomēr šajā laikā kultūras sakari bija visai spontāni un liela nozīme piedēvējama atsevišķu personu privātajai iniciatīvai kultūras sakaru veicināšanā. Piemēram, šajā laikā ievērojamu darbu paveicis Latvijas sūtnis Somijā Kārlis Reinholds Zariņš, kurš savos ziņojumos Ārlietu dienestam uzsvēra, ka arī nelielajiem kultūras pasākumiem ir nozīme “*mūsu mērķa sasniegšanā*”.¹² Kultūras sakari šajā laikā galvenokārt izpaudās kā informācijas apmaiņa, dažādi kultūras pasākumi, savstarpēja mākslinieku un kultūras darbinieku viesošānās vai pieredzes apmaiņas braucieni. Gandrīz katram nelielam pasākumam presē tika veltīts kaut vai īss raksts, norādot, cik tuvi un radniecīgi latviešiem ir somi un ka tam ir liela nozīme Latvijas un Somijas attiecību veicināšanā. Ievērojami pieauga arī interese par Somijas kultūru un mākslu, joprojām uzsverot, ka latviešiem tā ir jāuztver kā paraugs, uz ko tiekties.

Šajā laikā rīkotajiem savstarpējiem kultūras pasākumiem gandrīz visu laiku bija politisks konteksts. Piemēram, ievērojams notikums bija 1921. gada 27. maijā Latvijas Nacionālajā teātrī uzvestā somu rakstnieka Artura Jerviluomas (*Artturi Järviuoma*) izrāde “*Ziemeļnieki*”.¹³ Izrādē vēsturiskā kontekstā tika attēlota somu dzīve, kas ar savu līdzību ārkārtīgi uzrunājusi arī latviešu skatītājus.¹⁴ Uz izrādes tapšanas laiku Rīgā bija ieradies arī pats lugas autors.¹⁵ Izrādei tika veltīts daudz rakstu un recenziju Latvijas presē, īpaši uzsverot, cik līdzīga un tuva latviešiem ir somu tauta, kultūra un vēsture, ka izrādi apmeklējušas arī augstas Latvijas amatpersonas un cik svarīgi Latvijai ir izveidot tuvas attiecības ar Somiju.

Šajā laikā īpaši liela nozīme abu valstu kultūras sakaros bija mūzikai un tā arī dažādi tika pārstāvēta. Ievērojamākie notikumi bija vairākkārtēja somu vīru kora *Viipurin Lauuluveikot* (“*Viipuru dziesmu puīši*”) viesošānās Rīgā. Tāpat Somijā viesojās

latviešu mūziķi, piemēram, operdziedātājs Ādolfs Kaktiņš, slavenais diriģenta Teodora Reitera koris, un ne mazāk svarīgi ir tas, ka nelielas, bet simboliskas mākslinieku uzstāšanās notika ik reizi, kad viesojās abu valstu diplomātiskie pārstāvji.

Nerealizēta iecere bija somu mākslas izstādes sarīkošana Latvijā un latviešu mākslas izstāde Somijā, lai gan mākslas zinātniece Dace Lamberga norāda, ka latviešu māksliniekam Jēkabam Kazakam ideja par latviešu mākslas izstādi Somijā bijusi jau 1920. gadā.¹⁶ Tā vietā Jaņa Rozentāla sieva Ellija Rozentāle Rīgā Rozentālu salonā saviem spēkiem sarīkoja pavisam nelielu somu mākslinieku gleznu izstādi, kas gan izpelnījās ievērojamu latviešu mākslinieku kritiku, ka tā nespēj radīt pareizu priekšstatu par somu mākslu. Tomēr mākslinieki atzina, ka arī šādas izstādes sarīkošana ir apsveicama un noteikti nepieciešams noorganizēt lielāku mākslas izstādi.¹⁷

Nozīmīga sadarbība starp Latviju un Somiju notika izglītībā un zinātnē. Latvijas sūtnis K. Zariņš “*Latvijas Vēstnesī*” norādīja, ka izglītība Somijā ir īpaši augstā līmenī un to būtu nepieciešams uztvert kā paraugu, pēc kura veidot izglītības sistēmu arī Latvijā.¹⁸ Vairākkārt notika dažādu izglītības darbinieku apmaiņas braucieni, sadarbība starp Latvijas Augstskolu (vēlāk – Latvijas Universitāti) un Helsinku Universitāti, gan apmainoties materiāliem, gan organizējot vieslektoru lekcijas un citus pasākumus. Tāpat tika organizēti skolēnu un studentu apmaiņas braucieni un ekskursijas. Kā īpaši nozīmīgas jāmin somu zinātnieku ekspedīcijas pie Latvijas lībiešiem,¹⁹ to laikā tika apzināts gan lībiešu reālais skaits Latvijā, gan to kultūras mantojums, kā arī sniegta palīdzība lībiešu kultūras un valodas saglabāšanā.²⁰

Sava nozīme bija arī sakariem tēlniecībā un arhitektūrā. Latviešu tēlnieks Kārlis Zemdega, apgūstot dažādus tēlniecības materiālus, 1930. gadā apmeklēja Somiju, un

viņa atrasts akmens vēlāk tika transportēts uz Latviju, kur tas pārtapa par Raiņa kapa pieminekli.²¹ Ne mazāk svarīgi ir arī tas, ka tieši no Somijas tika vests granīts Brīvības pieminekļa celtniecībai.

Tāpat latviski tika tulkota somu literatūra, piemēram, izcilā somu rakstnieka Alekša Kivi (*Aleksis Kivi*) romāns “Septiņi brāļi” (*Seitsemän veljestä*), kā arī somu eposs *Kalevala*, pēc kura iztulkošanas presē bija lasāmi pārmetumi, ka tas nav izdarīts ātrāk.²² Aizsākās arī sadarbība reliģijā. Ņemot vērā, ka Somijā pārliecinoši lielākā reliģiskā konfesija ir luterāņi un daļa – pareizticīgie, sadarbība notika tieši starp šo konfesiju pārstāvjiem. Latvijas un Somijas luterāņu baznīcas uzturēja epizodiskus kontaktus plašākā mērogā, bet pareizticīgo baznīcas nodibināja ciešas attiecības un regulāri sazinājās, apmainoties ar informāciju.

1928. gadā Helsinkos tika izveidota Somu-latviešu biedrība (*Suomalais-Laivialainen Yhdistys*).²³ 1931. gada 6. decembrī, Somijas neatkarības pasludināšanas gadadienā, pēc somu piemēra Rīgā tika dibināta Latviešu-somu biedrība.²⁴ Par biedrības priekšnieku kļuva latviešu teologs profesors Ludvigs Adamovičs. Vien 1939. gadā L. Adamoviču biedrības priekšnieka amatā nomainīja Latvijas Konservatorijas profesors un Nacionālās operas direktors Pauls Šūberts. Biedrības dibināšanā piedalījās un tajā vēlāk iestājās vairākas sabiedrībā pazīstamas personas, tajā skaitā diplomāti, mākslinieki, profesori un citi. Biedrības mērķis bija “nostiprināt draudzību starp latviešu un somu tautām un sekmēt savstarpējo tuvināšanos, it sevišķi kultūras un saimnieciskās dzīves laukā”.²⁵

Biedrības darbība bija plaša, sākot ar dažādu izglītojošu un saviesīgu pasākumu rīkošanu, beidzot ar lielāku mākslas izstāžu organizēšanu gan Somijā, gan Latvijā. Pirmā ievērojamā biedrības rīkotā izstāde bija Latviešu etnogrāfijas un mākslas

amatniecības izstāde, kas tika atklāta Helsinkos 1933. gada 7. oktobrī. Pasākuma rīkošanai Latvijas Ārlietu ministrija piešķīra finansiālu atbalstu – 500 latu, tāpat, piedaloties Izglītības ministrijai un Ministru kabinetam, tika sniegts atbalsts izstādes organizēšanā, eksponātu pārvešanā un citos jautājumos.²⁶ Izstādē, nedaudz atkāpjoties no tās mērķa, nelielā nodaļā tika parādīta arī abu tautu kopējā vēsture, kultūras sakari un somu karavīru dalība Latvijas neatkarības karā.²⁷ Izstāde bijusi ļoti labi apmeklēta un kopumā guva lielus panākumus, un tā tika visai plaši apskatīta arī somu un latviešu presē. Tāpat uzreiz jau tika sākti sagatavošanās darbi somu mākslas izstādei Rīgā.

Var secināt, ka pirmo gadu laikā abu valstu kultūras sakari bija cieši saistīti ar politisko situāciju, tomēr kultūras sakari tikai politiķu savstarpējā retorikā varēja veicināt abu valstu savstarpējās attiecības, labvēlīgi ietekmējot politisko atmosfēru, nevis reāli veicināt vai ietekmēt politiskās attiecības. Kā atsevišķs posms Latvijas un Somijas kultūras sakaros, piemērojoties Latvijas historiogrāfijas tradīcijām, apskatīts Kārļa Ulmaņa autoritārais režīms Latvijā no 1934. gada 15. maija līdz 1940. gada 17. jūnijam.

Latvijas un Somijas kultūras sakari pēc Kārļa Ulmaņa autoritārā režīma izveides Latvijā

Kārļa Ulmaņa autoritārais režīms daudziem nereti asociējas ar ievērojamām pārmaiņām gan politiskajā, gan saimnieciskajā, gan kultūras dzīvē. Tomēr Latvijas un Somijas politiskajās attiecībās un arī kultūras sakaros būtiskas pārmaiņas nenotika. Latvijas sūtņi Somijā Vilis Šūmanis vēstulē K. Ulmanim rakstīja: “*Mazāko Somijas labvēlības žestu vai vārdu esam vēlējušies izteikt, ka nupat Somijas ledus sāk kust un viņa nāks mums līdzī. [...] Bet, kad aplūkojam*

realitātes, tad redzam, ka ilgi daudzīnātā somu draudzība nav pat gājusi tik tālu, lai ieskaitītu Latviju Somijas tirdzniecības līgumos Baltijas valstu klauzulā [...]”²⁸ Gan K. Ulmanis, gan Ārlietu ministrijas ģenerālsekretārs Vilhelms Munters bija vienprātis, ka Somijai Latvijas ārpolitikā vairs nav agrākās nozīmes, un mēģinājumi panākt politisku tuvināšanos vairs nenotika. 1935. gadā Somija oficiāli deklarēja neitralitāti, un 1938. gadā neitralitāti pasludināja arī Baltijas valstis. Tajā pašā laikā, tāpat kā iepriekš, publiski abas valstis apliecināja viena otrai ciešu draudzību, bet kultūras sakari vienkārši tika pielāgoti K. Ulmaņa ārējās kultūrpolitikas nostādņēm – radīt maksimāli labu iespaidu par to, ka autoritārais režīms rūpējas par Latvijas kultūras dzīvi. Kā norāda pētniece Ginta Gerharde-Upeniece, kultūra tika uztverta kā diplomātībai nozīmīgs, bet neitrāls instruments, ar kura palīdzību var reprezentēt valsti un gūt panākumus Eiropā.²⁹ Tāpat tika nodrošināta vismaz formāli draudzīgu attiecību uzturēšana ar kultūras sakaru palīdzību.

Lai nodrošinātu pilnīgu kontroli valstī, tika veidota kameru sistēma, kas pārraudzīja visas dzīves jomas.³⁰ Kultūras dzīvei un attīstībai autoritārā režīma apstākļos tika pievērsta liela nozīme, jo ar tās palīdzību tika pausta režīma ideoloģija. Ievērojami tika ierobežota biedrību darbība, tomēr Latviešu-somu biedrību K. Ulmaņa kultūrpolitika būtiski neskāra – mainījās tikai institūcijas, ar kurām biedrībai bija jāsavienojas sava darbība. Līdz ar to tā varēja faktiski netraucēti turpināt savu darbu, vien ar laiku valsts pārraudzība, rīkojot ievērojamākos pasākumus, kļuva stingrāka. Šajā laika posmā biedrība organizēja divus īpaši vērienīgus pasākumus – somu mākslas izstādi Rīgā un latviešu mākslas izstādi Helsinkos.

Somu mākslas izstāde Rīgas pilsētas mākslas muzejā tika atklāta 1935. gada 16. janvārī un bija atvērta apmeklētājiem

līdz 17. februārim. Izstādes rīkotāji par tās goda protektorātu lūdza kļūt Valsts prezidentu Albertu Kviesi, savukārt goda komitejā lūdza piedalīties Ministru prezidentu un ārlietu ministru Kārli Ulmani, Rīgas pilsētas galvu Hugo Celmiņu, izglītības ministru Ludvigu Adamoviču, kara ministru Jāni Balodi, armijas komandieri Krišjāni Berķi un citas sabiedrībā zināmas personas.³¹ Izstādes rīcības komitejas priekšsēdētājs bija profesors Vilhelms Purvītis. Izstādes izdevumiem no valdības tika saņemts rīcības kapitāls 3000 latu apmērā.³² Izstādē pamatā bija aplūkojami 19. gadsimta otrajā pusē tapušie mākslas darbi, tomēr somi bija centušies iekļaut arī jaunākus darbus, lai radītu vispārīgu priekšstatu par somu mākslu kopumā.³³ Atklāšanas runā Somijas sūtnis Latvijā Eduards Jalmars Palins (*Eduard Hjalmar Palin*) precizēja, ka izstādē apskatāms ap 500 darbu, kas tapuši periodā no 1880. gada līdz mūsdienām.³⁴ Pārstāvēti bija visi ievērojamākie somu mākslinieki, un bez gleznām bija izstādīta arī neliela skulptūru un kokgriezumu kolekcija.³⁵

Somu mākslas izstāde guva lielu preses uzmanību, “Valdības Vēstnesis” uzsvēra, ka izstāde nešaubīgi palīdzēs veicināt latviešu un somu tuvināšanos.³⁶ Izstāde saņēma daudz atzinīgu recenziju no ievērojamiem latviešu māksliniekiem un kopumā guva lielus panākumus. Rīgas Pilsētas mākslas muzejs pēc izstādes iegādājās divus mākslas darbus – gleznotāja Pekas Halonena (*Pekka Halonen*) gleznu “Mednieks” un tēlnieka Villes Valgrēna (*Ville Valgren*) bronzas skulptūru “Aino”.³⁷

Atbildes izstādi – ilgi gaidīto latviešu mākslas izstādi Helsinkos – oficiāli rīkoja Latvijas Izglītības ministrija, tomēr organizēšanas darbos aktīvi iesaistījās gan Latviešu-somu biedrība, gan Somu-latviešu biedrība Helsinkos. Latviešu mākslas izstāde Helsinkos bija tikai viena no ārzemju lielpilsētās plānotajām latviešu mākslas izstādēm 30. gados: izstādes tika organizētas

arī Oslo, Maskavā, Tallinā, Varšavā, Budapeštā, Vīnē, Prāgā, Parīzē, Londonā un citur.³⁸ Visas šīs mākslas izstādes, ieskaitot pirmo latviešu mākslas izstādi Stokholmā 1927. gadā, bija nozīmīgas ar to, ka tās pildīja “diplomātisko misiju” – iepazīstināja ārzemniekus ar latviešu kultūras un mākslas sasniegumiem.³⁹ Visās izstādēs tika atlasīti ievērojamāko latviešu mākslinieku darbi – pamatā glezniecības, bet arī tēlniecības un grafikas darbi. Helsinku izstādē īpaša uzmanība tika pievērsta Jaņa Rozentāla gleznām, tomēr visvairāk darbu izstādē bija Vilhelmam Purvītim. Latviešu mākslas izstādei tika atvēlētas Helsinku *Konsthallen*, Mākslas halles telpas, un tā tika ieplānota 1936. gada oktobrī.⁴⁰

Izstādes organizēšanā lielu darbu veica Latvijas sūtnis Somijā Vilis Šūmanis. Arī izstāde Helsinkos bija Somijas un Latvijas Valsts prezidentu – Pēra Ēvinda Svinhufvuda (*Pehr Evind Svinhufvud*) un Kārļa Ulmaņa – protektorātā. Izstādes atklāšana notika 30. septembrī, tajā piedalījās Somijas Valsts prezidents, izglītības ministrs un citas augstas amatpersonas. Izstāde tika plaši aprakstīta somu presē, un tai tika veltīti dažādi citi pasākumi. Piemēram, 9. oktobrī Helsinkos ar viesizrādi uzstājās latviešu baletdejojāji. Izrāde bijusi pilnībā izpārdota un guvusi vislabākās atsauksmes.⁴¹ Izstāde tika slēgta 18. oktobrī, un V. Šūmanis vēstulē Latvijas ārlietu ministram Vilhelmam Munteram rakstīja, ka tā bijusi ļoti labi apmeklēta un kopumā guvusi labus panākumus, turklāt 11 mākslas darbi tika nopirkti, tas Somijā esot vērtēts kā vēl nepieredzēts panākums.⁴² Arī Latvijas presē bija lasāms daudz reportāžu, atsauksmju un recenziju par izstādi Somijā un tās panākumiem.

Abas minētās izstādes noteikti vērtējamas kā ievērojamākie un svarīgākie notikumi apskatītā perioda Latvijas un Somijas kultūras sakaros ne tikai tādēļ, ka tie bija vērienīgi un iesaistīja gan nozīmīgākās valsts iestādes, amatpersonas un arī

pazīstamus kultūras darbiniekus, bet arī tādēļ, ka šo notikumu laikā tika izraisīta liela interese par otras valsts kultūru un mākslu, kā arī abu valstu pārstāvji apliecināja otram valstij draudzību un nepieciešamību tuvināties.

Tomēr Latviešu-somu un Somu-latviešu biedrības darbība izvērtās krietni plašāka par izstāžu rīkošanu. 1937. gada 6. decembrī Latviešu-somu biedrība Armijas virsnieku klubā Rīgā ar vērienu rīkoja Somijas Republikas neatkarības 20 gadu jubilejas svinības, kurās piedalījās Valsts prezidents K. Ulmanis, ārlietu ministrs V. Munters, Somijas sūtnis Latvijā E. Palins un citas nozīmīgas amatpersonas.⁴³ Ar priekšnesumiem uzstājās somu dziedātāja Saga Leandere (*Saga Leander*), kura izpildīja ievērojamā somu komponista Irjo Kīlpinena (*Yrjö Henrik Kilpinen*) dziesmas, latviešu solists Mariss Vētra izpildīja komponista Alfrēda Kalniņa dziesmas, bet par muzikālo pavadījumu gādāja Pauls Šūberts. Somijas himnu, kā ierasts šajos pasākumos, izpildīja latviešu koris “Dziesmuvara”.⁴⁴

Latviešu-somu biedrības darbība izpaudās arī informatīvu pasākumu organizēšanā, tika rīkoti priekšlasījumi vai, piemēram, 1936. gada 7. janvārī – filmu vakars kinoteātrī *Splendid Palace*, kur tika demonstrēta filma “Somija aicina”.⁴⁵ Tāpat 1938. gadā biedrība sāka gatavot izdošanai grāmatu par Somiju, tās vēsturi un dabu.

Turpinājās sadarbība izglītībā un zinātnē. Piemēram, 1935. gadā vairāki Latvijas profesori un izglītības ministrs tika uzaicināti uz Somiju, kur, kā ziņojumā K. Ulmanim rakstīja sūtnis Vilis Šūmanis, “*ļoti svinīgā kārtā atzīmēs 100 gadu jubileju somu tautas eposa “Kalevala” sakopotājam. [...] Svinības Helsinkos turpināsies 4 dienas un tajās visdzīvāko dalību ņems arī Somijas valdība*”.⁴⁶ Tāpat Somijā ilgāku laiku profesionālās pilnveidošanās nolūkā pavadīja Latvijas Universitātes docente Dagmāra Talce, bet 1937. gadā Latvijas Universitātes

Lauksaimniecības fakultāti apmeklēja Helsinku Tehniskās augstskolas profesors Arturi Ilmari Virtanen (*Artturi Ilmari Virtanen*), vēlākais Nobela prēmijas laureāts, kurš uzsvēra, ka abu valstu zinātniekiem vajadzētu biežāk ciemoties citam pie cita, lai labāk iepazītu to sasniegumus un personības.⁴⁷ Savukārt Helsinku Universitātē 1938. gada septembrī tika izveidots Latviešu valodas lektorāts.⁴⁸

Savstarpēja sadarbība turpinājās arī reliģijas jomā. Luterāņus Latvijā pārsvarā pārstāvēja Ludvigs Adamovičs, kurš aktīvi piedalījās dažādos pasākumos un konferencēs. Ievērojama sadarbība notika starp latviešu un somu pareizticīgajām baznīcām, uzturot savstarpējos kontaktus, veicinot informācijas apmaiņu, kā arī plānojot dažādus notikumus. Tiesa, sadarbību bija nepieciešams saskaņot ar Iekšlietu ministrijas Garīgo lietu pārvaldi.⁴⁹

Lielu ieguldījumu abu valstu kultūras sakaru veicināšanā sniedza Somu-latviešu biedrība Somijā. Piemēram, 1935. gada 5. aprīlī Helsinkos notika Somu-latviešu biedrības svētki, kuros kā goda viesi piedalījās Baltijas valstu sūtņi. Svētkos tika runāts par Garlība Merķeļa nozīmi latviešu tautas atbrīvošanā, Helsinku Universitātes docents priekšlasījumā stāstīja par radniecīgiem elementiem latviešu un somu valodā, bet muzikālajā daļā uzstājās latviešu dziedātāja Elza Žebranska, kurai rudenī bija paredzēti koncerti Helsinku operā.⁵⁰

Latviešu-somu biedrība 1936. gada 15. decembrī apvienoja Somijas neatkarības svētkus ar prezidenta P. Svinhufvuda 75 gadu jubilejas svētkiem, Virsnieku klubā sarīkojot priekšlasījumu par Svinhufvudu, un tam sekoja svētku mielasts. Pasākumā Pauls Šūberts izpildīja somu komponista J. Sibeliusa darbus, savukārt Latviešu Nacionālās operas soliste Herta Lūse izpildīja Irjo Kilpinena dziesmas.⁵¹

Tāpat kā biedrība Latvijā, arī Somu-latviešu biedrība rīkoja saviesīgus pasākumus

Latvijas amatpersonu viesošanās reizēs, kā arī svinīgus pasākumus Latvijas Republikas proklamēšanas gadadienās. Piemēram, 1937. gada 18. novembrī biedrības rīkotajā pasākumā Helsinkos ar runu par latviešu neatkarības cīņām uzstājās ārlietu ministrs Rudolfs Holsti, par iespaidiem vēsturnieku konferencē Latvijā runāja somu valodnieks – Helsinku Universitātes profesors Josepi Mikola (*Jooseppi Mikkola*), bet muzikālajā daļā uzstājās somu vīru koris *Kaleva* un citi mākslinieki.⁵² 1938. gada 27. aprīlī Somu-latviešu biedrības priekšnieks Viljo Mansika (*Viljo Mansikka*) tika apbalvots ar II šķiras Triju Zvaigžņu ordeni.⁵³

Tika rīkoti dažādi sadraudzības pasākumi – sporta spēles, studentu, skolēnu un skautu viesošanās, ekskursijas. Gan Somijā, gan Latvijā dažādos pasākumos uzstājās otras valsts mūziķi un mākslinieki. 1939. gada 17. aprīlī Latvijā tika sagaidīts jau pazīstamais somu vīru koris *Vuipurin Lauluveikot*.⁵⁴

* * *

Abu valstu kultūras sakari saruka 1939. gada otrajā pusē, kad K. Ulmaņa režīma politika kļuva stingrāka un Latviešu-somu biedrībai vairs netika ļauts rīkot mākslas izstādes. Biedrības darbība tika pārorganizēta, un tā turpmāk rīkoja vien nelielus pasākumus un strādāja ar izdodamo grāmatu. 1939. gada maijā tika plānots, ka darbs tiks izdots izdevniecībā "A. Gulbis" tirāžā ap 2000 eksemplāru un grāmatas biežums būtu ap 200 lappušu, tomēr grāmata tā arī netika izdota.⁵⁵ Pēc Ziemas kara sākuma starp Somiju un Padomju Savienību Latvijai bija nepieciešams ievērot pasludināto neitralitāti, lai gan pēc Savstarpējās palīdzības pakta jeb bāzu līguma noslēgšanas ar Padomju Savienību 1939. gada 5. oktobrī Latvija vairs faktiski nebija neitrāla. Latvijas prese un iedzīvotāji

izvairījās atklāti paust atbalstu somiem. Lai gan Latviešu-somu biedrība vēl vairāk sašaurināja savu darbību, tā tomēr nolēma Latvijas Konservatorijā sarīkot koncertu, kura ienākumus paredzēja ziedot trūkumā nonākušajiem Somijas bēgļu bērniem. Koncerts notika 2. maijā, tajā uzstājās Velta Ozols, Pauls Šūberts un Latvijas Konservatorijas stīgu kvartets.⁵⁶

Pēc Latvijas okupācijas 1940. gada jūnijā Latvijas un Somijas kultūras sakari pārtrūka pavisam. Latviešu-somu biedrība izbeidza savu darbību, un tās biedri cits pēc cita no tās izstājās. Biedrības oficiālā likvidācija tika uzsākta 1940. gada 20. novembrī, bet pabeigta – 1942. gada 25. janvārī.⁵⁷

Secinājumi

Pēc Latvijas un Somijas dibināšanas abas valstis veicināja savstarpējos kultūras sakarus, kam pamatā bija ne tikai līdzīgā kultūra, vēsture un centieni veicināt savas sabiedrības un kultūras izaugsmi, bet, īpaši pirmajos gados, uzdevums uzturēt kultūras sakarus. To atbalstīja Latvijas Republikas Ārlietu dienests, un tādā veidā tika arī reprezentēta jaunā valsts un veicināta politisko

mērķu sasniegšana. Arī pēc 1934. gada 15. maija apvērsuma Kārlis Ulmanis izmantoja Latvijas un Somijas kultūras sakarus savas ārējās kultūrpolitikas interesēs, līdz ar to abu valstu kultūras sakariem visu apskatīto periodu bija politisks konteksts. Lai gan kultūras sakari tomēr nespēja būtiski ietekmēt vai mainīt politisko situāciju, tie vismaz palīdzēja veidot labu priekšstatu par abu valstu attiecībām politiķu savstarpējā retorikā un presē. Kultūras sakari ne tikai veicināja interesi un informācijas apriti par Latviju Somijā un Somiju Latvijā, bet arī labvēlīgi ietekmēja izglītības un kultūras dzīves attīstību Latvijā.

Latvijas un Somijas kultūras sakaros tika pārstāvētas dažādas jomas – mūzika, glezniecība, tēlniecība, lietišķā māksla, teātris, izglītība, reliģija, kā arī citi kultūras dzīves aspekti. Liela nozīme bija Somu-latviešu un Latviešu-somu kultūras sakaru veicināšanas biedrībai. Biedrības ne tikai veicināja interesi par Latviju un Somiju, bet arī deva būtisku ieguldījumu informācijas apmaiņā. Kopumā kultūras sakari ir interesants Latvijas vēstures aspekts, un tie ne tikai labvēlīgi ietekmēja Latvijas un Somijas savstarpējās attiecības, bet arī atstāja pozitīvu iespaidu uz Latvijas kultūras dzīves attīstību.

ATSAUCES UN SKAIDROJUMI

- ¹ Raksta pamatā ir autorei maģistra darbs “Latvijas un Somijas attiecības: kultūras sakari” (Latvijas Universitāte, 2016), zinātniskais vadītājs: profesors Aivars Stranga.
- ² ELĪNA RASNACE. Latvijas un Somijas attiecības: kultūras sakari (1918–1940). Maģistra darbs. Latvijas Universitāte. Rīga 2016.
- ³ IRĒNA BUŽINSKA. Sāpnis no laimības. Janis Rozentāls. In: IRĒNA BUŽINSKA (sast.). Sāpnis no laimības: Janis Rozentāls 1866–1916. Izstādes katalogs. Rīga 2006, 11. lpp.
- ⁴ JĒKABS VĪTOLIŅŠ, LĻJA KRASINSKA. Latviešu mūzikas vēsture. Rīga 1972, 360.–361. lpp.
- ⁵ Ibidem, 375. lpp.
- ⁶ Sk. sīkāk: VALTERS ŠČERBINSKIS. Somija Latvijas ārpolitikā 1918–1940. Promocijas darbs. Latvijas Universitāte. Rīga 2002, 31. lpp.
- ⁷ Somu viesu godināšana Rīgā. In: Latvijas Sargs, 19.10.1920., 1. lpp.
- ⁸ LTA. Somu viesu godināšana. In: Latvijas Vēstnesis, 18.10.1921., 1. lpp.

- ⁹ Baltijas valstu savienība (angļu val.: *Baltic League*). Baltijas valstis – Latvija, Lietuva un Igaunija – ar šo savienību vēlējas nostiprināt savu neatkarību, tomēr Somijas politiku vidū nebija vienprātības, vai tuvināties ar Baltijas vai Skandināvijas valstīm. Uz sarunām par savienības izveidi tika aicināta arī Polija, tomēr situāciju apgrūtināja Polijas un Lietuvas konflikts par robežām un Viļņu. Baltijas valstu savienībai bija vairāki eventuāli varianti, piemēram, no “Varšavas akorda”, kas parakstīts 1922. gada 17. martā, tika izslēgta Lietuva. Tomēr Somijā tas netika ratificēts un ārlietu ministrs R. Holsti zaudēja amatu. Somijas ārpolitikā problēmas sagādāja arī konflikts par Austrumkarēliju ar Padomju Krieviju, sākās Ministru kabineta krīze un nopietnas sarunas par Baltijas valstu savienību vairs nenotika. 20. gadu otrajā pusē jau kļuva skaidrs, ka Somijas ārpolitiskās intereses vairāk saistās ar Skandināvijas, nevis Baltijas valstīm. Sk.: MARKO LEHTI. *Baltic League as a construct of the new Europe: Envisioning a Baltic Region and a Small State Sovereignty in the Aftermath of the First World War*. Frankfurt am Main 1999.
- ¹⁰ Baltijas klauzula – priekšrocību nodrošinājums Latvijas ārējās tirdzniecības līgumos Igaunijai, Lietuvai, PSRS un Somijai ar nodomu sekmēt reģionālo ekonomisko sadarbību. Sīkāk sk.: ŠČERBINSKIS, Somija Latvijas ārpolitikā 1918–1940, 160.–161. lpp.
- ¹¹ *Ibidem*.
- ¹² Latvijas sūtņa Somijā Kārļa Zariņa vēstule Latvijas ārlietu dienesta vadītājam Zigfrīdam Annai Meierovicam, 06.04.1923. Latvijas Nacionālais arhīvs, Latvijas Valsts vēstures arhīvs, Rīga (turpmāk – LNA LVVA), 2574-1-125, 69. lp.
- ¹³ EVITA SNIEDZE (sast.). Latvijas Nacionālais teātris. Rīga 2004, 80. lpp.
- ¹⁴ ZELTMATIS. Somu drāmas izrāde. In: Izglītības Ministrijas Mēnešraksts, 01.06.1921., 75. lpp.
- ¹⁵ ARTURS JĀRVILUOMA. “Ziemeļnieku” sabiedrībā Rīgā. In: Teātra Vēstnesis, 01.09.1921., 3. lpp.
- ¹⁶ DACE LAMBERGA. Jēkabs Kazaks. Rīga 2007, 67. lpp.
- ¹⁷ UGA SKULME. Somu mākslas izstāde Rozentāla zalonā. In: *Latvis*, 01.10.1921., 5. lpp.; ROMANS SUTA. Somu izstāde Rīgā. In: *Latvijas Sargs*, 02.10.1921., 3. lpp.
- ¹⁸ KĀRLIS ZARIŅŠ. Somija un Latvija. In: *Latvijas Vēstnesis*, 04.08.1922., 1. lpp.
- ¹⁹ Šo tematu plašāk pētījusi *Dr. hist.* Renāte Blumberga. Sk.: RENĀTE BLUMBERGA. *Libieši dokumentos un vēstulēs: Somijas zinātnieku ekspedīcijas pie libiešiem*. Rīga 2006.
- ²⁰ VALDIS BĒRZIŅŠ (atb. red.). 20. gadsimta Latvijas vēsture. II sēj.: *Neatkarīgā valsts 1918–1940*. Rīga 2003, 332.–338. lpp.
- ²¹ RUTA ČAUPOVA. Starpnacionālie sakari latviešu tēlniecībā dažādos 20. gadsimta cēlienos. In: SILVIJA GROSA (sast.). *Latvijas māksla starptautisko sakaru kontekstā*. Rīga 2000, 145. lpp.
- ²² Par Kalevalu un Somiju. In: *Laikmets*, 06.11.1924., 3. lpp.
- ²³ Lieta par Latvijas un Somijas kultūras sakaru biedrību. LNA LVVA, 2574-3-2764, 1. lp.
- ²⁴ Latviešu un somu biedrība: protokolu grāmata 1931.–1940. g. LNA LVVA, 2252-1-2, 1. lp.
- ²⁵ Latviešu un somu biedrības statūti. LNA LVVA, 2252-1-1, 2. lp.
- ²⁶ LNA LVVA, 2252-1-2, 11. lp.
- ²⁷ *Ibidem*, 9. lp.
- ²⁸ ŠČERBINSKIS, Somija Latvijas ārpolitikā 1918–1940, 104. lpp.
- ²⁹ GINTA GERHARDE-ŪPENIECE. *Māksla un Latvijas valsts 1918–1940*. Rīga 2016, 264. lpp.
- ³⁰ AIVARS STRANGA. K. Ulmaņa autoritārais režīms (1934–1940): politika, ideoloģija, saimniecība. In: JĀNIS STRADIŅŠ (galv. red.). *Latvieši un Latvija. II sēj.: Valstiskums Latvijā un Latvijas valsts – izcīnītā un zaudētā*. Rīga 2013, 349. lpp.
- ³¹ LNA LVVA, 2252-1-2, 23. lp.
- ³² *Ibidem*, 24. lp.
- ³³ Somu mākslas izstāde Rīgā. In: *Rīts*, 14.01.1935., 6. lpp.
- ³⁴ Vakar Rīgā atklāja somu mākslas izstādi. In: *Rīts*, 17.01.1935., 1. lpp.

- ³⁵ Somu mākslas izstādes atklāšana. In: Latvijas Kareivis, 17.01.1935., 1. lpp.
- ³⁶ Somijas mākslas izstādes atklāšana. In: Valdības Vēstnesis, 17.01.1935., 1. lpp.
- ³⁷ Finanšu ministrijas vēstule Ministru kabinetam. LNA LVVA, 6824-1-62, 114. lp.
- ³⁸ JĀNIS SILIŅŠ. Latvijas māksla 1915–1940. 2. sēj. Stokholma 1990, 22. lpp.
- ³⁹ DACE LAMBERGA. Latviešu glezniecības izstādes ārzemēs XX gadsimta 20.–30. gados. In: Z. KONSTANTS (sast. un red.). Doma. 2. laid. Rīga 1994, 71. lpp.
- ⁴⁰ Latvijas sūtņa Somijā Viļa Šūmaņa vēstule izglītības ministram Augustam Tentelim. LNA LVVA, 1632-2-1125, 5. lp.
- ⁴¹ Latvju mākslas uzvara Helsinkos. In: Rīts, 10.10.1936., 1. lpp.
- ⁴² Latvijas sūtņa Somijā Viļa Šūmaņa vēstule ārlietu ministram Vilhelmam Munteram, 1936. gads. LNA LVVA, 1632-2-1125, 132. lp.
- ⁴³ Uz Somijas sirdi vakar runāja Latvijas sirds. In: Jaunākās Ziņas, 07.12.1937., 3. lpp.
- ⁴⁴ Latviešu un somu biedrības korespondences materiāli. LNA LVVA, 2252-1-3, 40. lp.
- ⁴⁵ EMĪLS GRAPMANIS. Somija aicina. In: Latvijas Kareivis, 08.01.1936., 6. lpp.
- ⁴⁶ Latvijas sūtņa Somijā Viļa Šūmaņa vēstule Kārlim Ulmanim. LNA LVVA, 1632-2-1078, 33. lp.
- ⁴⁷ Somu profesors Rīgā. In: Brīvā Zeme, 15.04.1937., 12. lpp.
- ⁴⁸ Universitātes padomes lēmumi. In: Jaunākās Ziņas, 22.09.1938., 2. lpp.
- ⁴⁹ Latvijas Pareizticīgo Baznīcas Sinode (Rīga): Sarakstīšanās ar autokefālām un autonomām pareizticīgām baznīcām. LNA LVVA, 7469-1-45, 2.–16. lp.
- ⁵⁰ LTA. Somu-latviešu draudzības svētki. In: Rīts, 06.04.1935., 1. lpp.
- ⁵¹ LNA LVVA, 2252-1-3, 29., 69. lp.
- ⁵² Mūsu Valsts svētku atskaņas ārzemēs. In: Valdības Vēstnesis, 27.11.1937., 3. lpp.
- ⁵³ Ar Triju Zvaigžņu ordeni apbalvoto 24. saraksts. In: Valdības Vēstnesis, 14.05.1938., 1. lpp.
- ⁵⁴ LNA LVVA, 2252-1-3, 26. lp.
- ⁵⁵ LNA LVVA, 2252-1-2, 39. lp.
- ⁵⁶ Ibidem, 42. lp.
- ⁵⁷ Latviešu un somu biedrības likvidācijas akts. LNA LVVA, 3724-1-6375, 21.–22. lp.

SUMMARY

Cultural connections between Latvians and Finns existed before either the Republic of Latvia or the Republic of Finland had been proclaimed. A very significant work in creating these connections was done by Latvian painter Janis Rozentāls, who not only promoted the interest about Finland's art and culture, but also after his marriage with a Finnish woman Elli Forsell helped other Latvian artists to establish connections with Finns. Finnish art had a quite notable significance in Rozentāls's own creative work. More ties between Latvians and Finns formed during the Russian Revolution of 1905, when many Latvians resided in Finland.

After proclamation of both countries and forming diplomatic relations, politicians emphasized the similarities of both nations – similar culture and history – and also the 'old cultural connections', as well as the need to approach each other. The Foreign Office of Latvia tried to encourage various cultural events as much as possible, and the newspapers during these events also stressed the importance of creating cultural connections and promoting the friendship and political relations of both countries. Finland in the Latvian

press has been named “the Friendly Northern Neighbor”, which is very similar to Latvia and therefore it is important to cooperate and create a political alliance. After it was clear that it was not possible to create the Baltic League uniting Finland, Estonia, Latvia and Poland, Finland focussed its interest upon Scandinavian countries, and the cultural connections between Latvia and Finland also slackened.

After the coup of the May 15, 1934 in Latvia took place and the authoritarian regime of Kārlis Ulmanis was established, there were no more attempts to initiate a political union or a closer political relationship with Finland. Nevertheless, the exterior cultural politics of K. Ulmanis regime was dedicated to creating as good an impression about Latvia and its culture as possible, and that was beneficial for the cultural connections. Cultural ties between Latvia and Finland lasted until the occupation of Latvia in June 17, 1940.

Cultural links between Latvia and Finland evolved in different forms and aspects – music, painting, performing arts, religion, education, science and others. Various events to interest the public in Latvia about Finland and vice versa were organized. Artist performances were arranged also during political events to show Finnish diplomats and politicians Latvian culture accomplishments and similarities between Latvian and Finnish cultures. However, mostly because of the lack of financial resources and experience of the new government, cultural connections were not built advisedly, but instead quite spontaneously. A further notable work was implemented by individuals following their own initiative. After the coup of 1934, the financial support was greater and the government took much more interest in strengthening cultural ties. Generally, the interest about Finnish art and culture in Latvia was quite significant and every event dedicated to culture increased this interest even further.

In 1928, Finnish-Latvian Society was created in Finland, and in 1932 the Latvian-Finnish Society started its work. Both societies organized three remarkable exhibitions – Exhibition of Latvian Ethnography, Arts and Crafts in 1933, Finnish Art Exhibition in Riga in 1935 and Latvian Art Exhibition in Helsinki in 1936. Besides that, Latvian-Finnish Society actively arranged different cultural events, spread information and increased public interest about Finland and its culture. The Society was active until the occupation of Latvia, and it was eliminated afterwards.

All things considered, cultural connections between Latvia and Finland, even though they could not affect the political situation, positively influenced mutual relationship between Latvia and Finland. They also played a positive role in the cultural life of Latvia and these cultural connections were an interesting aspect in the history of Latvia.